

29.5.2020

OKV/431/10/2020

OKV/431/10/2020-OKV-1

OIKEUSKANSLERINVIRASTO

KANTELU

Arvostelette oikeuskanslerille 5.5.2020 osoittamassanne kantelussa Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen terveysturvallisuusjohtajan Mika Salmisen menettelyä covid-19-epidemian aikana. Salminen on kantelunne mukaan julkisuudessa useita kertoja ilmaissut kannattavansa sitä, että covid-19-viruksen annettaisiin hallitusti levitä väestössä laumaimmunitetin saamiseksi, vaikka immunitetin syntyisestä taudin sairastamalla ei ole varmuutta.

Arvostelette myös sitä, että Terveyden ja hyvinvoinnin laitos ei kasvomaskien käytön potentiaalisesta hyödystä ja muiden maiden esimerkeistä huolimatta suosita kasvomaskin käyttöä Suomessa. Pidätte mahdollisena, että laitos on Salminen johdolla vaikuttanut asiaan.

Pidätte lisäksi todennäköisenä, että Salminen on vaikuttanut valtioneuvoston päätökseen koulujen avaamisesta siitä huolimatta, että tutkijat ovat varoittaneet sen olevan suuri riski. Salminen on näkemyksenne mukaan puoltanut koulujen ja kirjastojen avaamista edistääkseen omaa näkemystään pandemian hoitamisesta.

Mielestänne terveysturvallinen tai muukaan taho ei voi suositaa tai pyrkiä edistämään epidemiatilanteessa sellaista strategiaa, jonka tiedetään aiheuttavan lukuisten ihmisten vakavan sairastumisen ja kuoleman.

RATKAISU

Siltä osin kuin kantelussanne on kysymys epidemian hoitoa koskevasta päätöksenteosta ja sen pohjana käytettävästä tiedosta on oikeuskansleri omasta aloitteestaan ottanut tutkittavaksi (OKV/461/70/2020) covid-19-epidemian hoitoa koskevan päätöksenteon perusteiden ja erityisesti siinä käytetyn tietoperustan avoimuuden ja objektiivisuuden siitä näkökulmasta, kuinka epidemian hoitoa koskevassa päätöksenteossa ja ohjauksessa toteutuvat perustuslaista, julkisuuslaista ja tartuntatautilaista johtuvat oikeudet ja velvoitteet. Asian taustalla oli muun muassa julkisuudessa esiintyneet tiedot, joista saattoi saada käsityksen, että valtioneuvoston 6.5.2020 covid-19-epidemian hoitamisesta tekemän periaatepäätöksen (ns. hybridistrategia) taustalla oli muunlaisia näkemyksiä, kuin päätöksen perusteena oli esitetty. Asiassa on pyydetty sosiaali- ja terveysministeriötä antamaan selvityksensä ja asiassa tullaan aikanaan antamaan päätös.

Siltä osin kuin kantelunne koskee suositusta kasvomaskien käyttämisestä, on oikeuskanslerinvirastossa tutkittavana kantelu (OKV/341/10/2020), jossa arvostellaan sosiaali- ja terveysministeriön kielteistä näkemystä ja ohjausta kasvosuojainten käytöstä koronavirusepidemian leviämisen ehkäisemisessä.

OIKEUSKANSLERINVIRASTO

Oikeuskansleri pyysi tuossa asiassa ministeriötä antamaan selvityksen, jossa sen tulee ottaa kantaa siihen, mihin ministeriön näkemys ja ohjaus asiasta pohjautuu ja täyttääkö ministeriön toiminta sille kuuluvan tartuntatautilain mukaisen velvoitteen koronavirusepidemian leviämisen sekä ihmisille ja yhteiskunnalle aiheutuvien haittojen ehkäisemisessä.

Valtioneuvosto on antanut 18.3.-13.4.2020 voimassa olleen asetuksen valmiuslain 86, 88, 93–95 ja 109 §:ssä säädettyjen toimivaltuuksien käyttöönotosta (125/2020) ja 14.4.-13.5. voimassa olleen asetuksen (174/2020) kyseisten toimivaltuuksien käytön jatkamisesta (niin sanotut käyttöönottoasetukset). Mainittujen asetusten perusteella valtioneuvosto on antanut asetukset (126/2020) ja (191/2020) varhaiskasvatuksen sekä opetuksen ja koulutuksen järjestämisvelvollisuutta koskevista väliaikaisista rajoituksista (niin sanotut soveltamisasetukset). Kyseiset asetukset ovat olleet voimassa ajalla 18.3.-13.4. ja 14.4.-13.5. Opetuksen järjestäminen etäopetuksena on perustunut kyseisiin asetuksiin.

Valtioneuvosto katsoi 29.4.2020, että epidemiologisen arvion perusteella valmiuslain varhaiskasvatusta ja perusopetusta koskevan soveltamisasetuksen jatkamiselle ei ole enää perusteita. Soveltamisasetuksen (191/2020) voimassaolon umpeuduttua sitä ei ole voinut enää soveltaa.

Oikeuskanslerinvirastossa on vireillä kantelu (OKV/133/10/2020), joka koskee muun ohella valtioneuvoston ja opetus- ja kulttuuriministeriön menettelyä luopua opetuksen ja koulutuksen järjestämisvelvollisuutta koskevista rajoituksista.

Kantelunne esiteltiin oikeuskansleri Tuomas Pöystille. Hänen ratkaisunsa oli, ettei kanteluanne siinä esille nostamienne asiakokonaisuuksien jo ollessa edellä mainitulla tavalla vireillä muina asioina ryhdytä enemmälti tutkimaan.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Esittelijäneuvos

Marjo Mustonen